

ISSN: 2985-2366 (Online)

วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน
Journal of Administration Management and Sustainable Development

Homepage: <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd>
e-mail: jamsdonline@gmail.com

การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนเจนเอเรชั่นแอลฟา Designing curriculum and learning management for Generation Alpha students

สิรินธร สินจินดาวงศ์^{1*}Sirinthorn Sinjindawong^{1*}

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต นวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

¹Master of Education Innovations Program in Learning and Teaching, Graduate college of Management,
Sripatum University

*Corresponding author's e-mail: Sirinthorn.si@spu.ac.th^{1*}

Received: March 03, 2026

Revised: March 11, 2026

Accepted: March 16, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กเจนเอเรชั่นแอลฟา 2. เพื่อสังเคราะห์แนวคิดและหลักการออกแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะและความยืดหยุ่น และ 3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ โดยการศึกษาสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็กเจนเอเรชั่นแอลฟา ได้ข้อค้นพบว่า คุณลักษณะการเรียนรู้ของเด็กเจนเอเรชั่นแอลฟา มีความต้องการความรวดเร็ว ความเฉพาะตัว และความสนุก จึงควรเน้นการลงมือปฏิบัติและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ด้วยการสร้าง "ระบบนิเวศการเรียนรู้" ได้แก่ 1. การออกแบบการสอนโดยใช้เกมจัดการเรียนรู้ 2. การจัดการเรียนรู้จากปรากฏการณ์จริง หรือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา 3. การใช้ AI เป็น "เพื่อนร่วมเรียน" 4. การย่อเนื้อหาให้สั้นและให้เด็กเป็น "ผู้สร้างสื่อ" และ 5. การเรียนรู้ผ่านความท้าทายที่เน้นการลงมือทำ ดังนั้นการออกแบบหลักสูตรต้องมีลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ 1. หลักสูตรอิงสมรรถนะ 2. โครงสร้างหลักสูตรแบบโมดูลาร์ 3. การบูรณาการข้ามศาสตร์ และ 4. มุ่งเน้นพลเมืองดิจิทัลและจริยธรรม โดยกลยุทธ์การเรียนรู้เชิงรุกที่บูรณาการเทคโนโลยี

AI สำหรับผู้เรียนที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย 1. ระบบการวิเคราะห์ จากข้อมูลของผู้เรียน 2. การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 3. ระบบการสอนที่ปรับเปลี่ยนตามความสามารถ และ 4. บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนทางอารมณ์และสังคม ทั้งนี้ ทักษะที่ควรส่งเสริมผู้เรียน ได้แก่ 1. การสอนแบบความเป็นมนุษย์ 2. การกำกับตนเอง 3. ทักษะการล้มแล้วลุกเร็ว และ 4. เน้นการสอนที่เน้นความปลอดภัยทางอารมณ์ หลักการสำคัญในการพัฒนาเด็กเจนแอลฟา ควรเข้าใจ เข้าใจ เป็นผู้รับฟังโดยไม่ตัดสิน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรียนรู้

คำสำคัญ: การออกแบบหลักสูตร, การเรียนรู้เฉพาะบุคคล, พลเมืองดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ, เจเนอเรชันแอลฟา

Abstract

The objectives of this article are: 1. to analyze the unique characteristics and learning behaviors of Generation Alpha, 2. to synthesize concepts and principles for designing competency-based and flexible curricula, and 3. to present active learning strategies that integrate Artificial Intelligence for adaptive learning. Through a systematic synthesis of relevant literature and research, the findings indicate that Generation Alpha learners are distinguished by their demands for speed, personalization, and engagement. Consequently, educational frameworks ought to prioritise hands-on practice and participatory learning experiences by creating a "learning ecosystem." The proposed approaches are as follows; 1. gamified learning design; 2. phenomenon-based or interdisciplinary integrated learning; 3. the use of AI as a "learning companion;" 4. micro-learning that enables students to become "content creators;" and 5. challenge-based learning. Therefore, curriculum design should be highly personalized and must include the following; 1. competency-based frameworks; 2. modular structures; 3. interdisciplinary integration; and 4. a focus on digital citizenship and ethics. Furthermore, active learning strategies that incorporate AI for diverse learners include 1. data-driven learner analytics, 2. flexible learning pathways, 3. adaptive instructional systems, and 4. the teacher's role as a social and emotional supporter. Essential skills to be fostered include 1. humane pedagogy, 2. self-regulation, 3. resilience, and 4. an emphasis on emotional safety. Ultimately, the effective development of Generation Alpha is fostered through empathy, non-judgmental listening, and the transformation of the teacher's role into that of a facilitator of learning.

Keywords: curriculum design, personalize learning, digital citizenship, integrated learning, generation alpha

บทนำ

เจเนอเรชันแอลฟา (Gen Alpha) คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2553-2568 หรือ ค.ศ. 2010-2025 ซึ่งเกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว และชีวิตประจำวันของคนกลุ่มนี้ ปัญหาด้านพฤติกรรม พบว่า จะขาดการสื่อสารและความยืดหยุ่น ความอดทนต่ำ และอาจไม่ค่อยมุ่งมั่นในการทำงาน เปื่อง่าย ส่งผลให้มีปัญหาในการ

ทำงานกับผู้อื่น แต่ทั้งนี้คนกลุ่มนี้มีความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีใหม่ ได้อย่างรวดเร็ว สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชันนี้ มีแนวโน้มในการเรียนรู้ที่แตกต่างจากรุ่นก่อน เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และการใช้แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และการคิดเชิงวิเคราะห์สูง และยังสามารถแก้ไขปัญหาและการคิดนอกกรอบได้ดี (กมลชนก นาคสุทธิ์ และคณะ, 2567) ซึ่งสุริยเดว ทรีปาตี (2552) พบว่า คนกลุ่มนี้เป็นเด็กยุคใหม่ที่เกิดพร้อมกับโลกดิจิทัล ส่วนใหญ่ใช้ชีวิตในโลกออนไลน์และโซเชียลมีเดียเป็นหลัก เรียนรู้รวดเร็ว ค้นคว้ากับการเปลี่ยนแปลง นิยมความรวดเร็ว แต่มีแนวโน้มความสนใจต่ำ เบื่อง่าย สมาธิสั้น ขาดทักษะการเคลื่อนไหว มีค่านิยมที่ผิดเลียนแบบและซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีจากสื่อออนไลน์

นอกจากนี้ เด็กเจนเนอเรชันแอลฟา มีแนวโน้มและลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากคน ในเจนเนอเรชันอื่น ๆ 5 ประการ (ชนันภรณ์ อารีกุล, 2562) คือ 1. นิยมการเป็นนายตนเอง ซึ่งมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการสูง สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากออนไลน์ โดยจะเริ่มทำธุรกิจได้ตั้งแต่อายุไม่ถึง 10 ขวบ มีโอกาสสร้างชื่อเสียงมีเครือข่ายธุรกิจได้มากกว่าเจนเนอเรชันอื่น แต่อาจเปลี่ยนอาชีพบ่อย 2. ชอบท่องโลกออนไลน์ผ่าน Smart Phone หรือ Tablet มีโอกาสใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ก่อนวัยรุ่นโดยเฉพาะ Smart Phone 3. ชอบซื้อของผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ และขาดปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ได้แก่ ทักษะทางสังคม ทักษะการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าเจนเนอเรชันอื่น 4. มีอำนาจเหนือคนรุ่นพ่อแม่ เพราะจะมีพ่อแม่เป็นเจนเนอเรชัน X และ Y ที่มีความพร้อมในทุกด้านในฐานะและหน้าที่การงาน โดยลูกจะได้รับการตามใจ ปกป้อง ดูแลเป็นพิเศษจากพ่อแม่ และ 5. เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นสูง ซึ่งเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา มีโอกาสอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจนสูงมากกว่าเจนเนอเรชันอื่น พ่อแม่มีฐานะดี สามารถสนับสนุนลูกในด้านการศึกษาสูง และต้องเจอกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายปรากฏการณ์ ดังนั้น ครูควรมีบทบาทต่อเด็กเจนเนอเรชันนี้ โดยควรมีหลักการพื้นฐานในการดูแล ให้คำปรึกษา และจัดการเรียนการสอนดังนี้ (กมลชนก นาคสุทธิ์ และคณะ, 2567) 1. รับฟัง มีทักษะในการรับฟังเด็ก ไม่ว่าจะถูกหรือผิด ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของเขาออกมาก่อน และควรอธิบายด้วยเหตุผลภายหลัง 2. แลกเปลี่ยน ครูยังต้องให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนด้วยการพูดคุยแบบเปิดใจแบบเพื่อน ไม่ตัดสินว่าความคิดใครถูกหรือผิดซึ่งจะทำให้เด็กเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของครูด้วย และสามารถตัดสินใจได้เอง 3. เน้นการสอนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ เช่น ครูไม่ควรใช้วิธีให้คำตอบทันที แต่ควรใช้วิธีตั้งคำถามให้ชวนคิด ชวนหาข้อมูล หาคำตอบเพิ่ม ทำให้เด็กกลับไปค้นคว้าเพิ่มเติม

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. วิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา 2. เพื่อสังเคราะห์แนวคิดและหลักการออกแบบหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะและความยืดหยุ่น และ 3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ

การจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา (Gen Alpha)

การนำเสนอบทความนี้ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1. ลักษณะการเรียนรู้ ของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา 2. ลักษณะการออกแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา 3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม 4. ทักษะที่ควรส่งเสริมเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา และ 5. การออกแบบหลักสูตรสำหรับเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา

การศึกษางานวิจัยประเทศไทยกับต่างประเทศที่เสนอความต้องการของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา ที่เกิดในช่วงปี ค.ศ. 2010 - 2025 มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนเป็นผู้ส่งต่อความรู้ ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยใช้เทคโนโลยีระดับสูง ร่วมกับการพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่

งานวิจัยต่างประเทศ เน้นในการใช้เทคโนโลยี เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา

1. การเรียนรู้เฉพาะบุคคล (personalized & adaptive learning) จากงานวิจัยพบว่า การเรียนรู้ของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา ควรใช้ AI เพื่อวิเคราะห์ระดับความสามารถและปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับรายบุคคล (Hofrova et al., 2024) เด็กเจนเนอเรชันแอลฟา งานวิจัยในไทยพบว่า เด็กมักขาดทักษะการควบคุมอารมณ์ และความอดทน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องบูรณาการเรื่องการกำกับตนเอง และความยืดหยุ่น (resilience) เข้าไปในบทเรียน (พัชรภา ดันติชูเวช, 2567) หรือการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีสื่อมัลติมีเดียที่น่าสนใจ กับการเรียนในห้องเรียนที่เน้นการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิสัมพันธ์ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2566)

2. การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ AR: Augmented Reality และ VR: Virtual Reality หรือ gamification & immersive learning ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและช่วยลดปัญหาความสนใจสั้น (Bandara et al., 2024) ซึ่งงานวิจัยไทยเสนอให้เปลี่ยนจาก "การท่องจำ" เป็น "การปฏิบัติ" โดยเน้นทักษะชีวิตและทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2568)

3. การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social-Emotional Learning: SEL) แม้เด็กกลุ่มนี้จะเก่งเทคโนโลยี แต่งานวิจัยเตือนว่าเด็กกลุ่มนี้ มีความเสี่ยงต่อภาวะแยกตัวทางสังคม ครูจึงต้องเน้นการสอนที่เน้นความเป็นมนุษย์ ความเห็นอกเห็นใจ และความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Smith, 2025)

ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา

การเรียนรู้เชิงรุกเน้นการลงมือปฏิบัติด้วย gamification และ immersive learning สร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อลดปัญหาความสนใจสั้นของเด็ก (Bandara et al., 2024) แต่ทั้งนี้ ควรเน้นทักษะชีวิตและทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาได้ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2568) การสร้างเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา คือ การสร้าง "ระบบนิเวศการเรียนรู้" ที่ตอบสนองต่อความต้องการที่มีความรวดเร็ว (speed) ความเฉพาะตัว (personalization) และความสนุก (engagement) ตามลักษณะการเรียนรู้ด้วยเทคนิคในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่

1. การจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐาน (gamified learning & game-based learning: GBL) เป็นการออกแบบการสอนโดยใช้กลไกของเกม มาขับเคลื่อนการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่แค่การเล่นเกมนั้น ระบบแต้ม วัตรระดับ และการได้รับรางวัลทันทีเท่านั้น ยกตัวอย่าง การใช้แพลตฟอร์มอย่าง Roblox Education และ Minecraft Education เพื่อสร้างสถานการณ์จำลองให้เด็กแก้ปัญหา เหตุผลสำคัญ คือ สามารถตอบโต้เด็กที่โตมากับโลกเสมือนและต้องการข้อมูลป้อนกลับทันที

2. การจัดการเรียนรู้ด้วยปรากฏการณ์เป็นฐาน (Phenomenon-Based Learning: PhBL) เป็นการจัดการเรียนรู้จาก "ปรากฏการณ์จริง" โดยไม่แยกเป็นวิชาเดียว ๆ ที่เรียกว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาเพื่อตอบคำถามเดียว เช่น ตั้งคำถามจากสภาวะการณ์ปัจจุบัน "เราจะลดภาวะโลกร้อนในโรงเรียนด้วย AI ได้อย่างไร?" แล้วให้เด็กสืบค้นวิจัยเอง เหตุผลสำคัญคือ เด็กเจนเนอเรชันแอลฟา ที่ต้องการรู้ว่สิ่งที่เรียน "เอาไปใช้ทำอะไรได้จริง"

3. การจัดการเรียนรู้ร่วมกับการใช้ AI เป็นผู้ช่วย (AI-enhanced collaborative learning) การใช้ AI เป็น "เพื่อนร่วมเรียน" เพื่อช่วยในการระดมสมองและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ให้เด็กใช้ generative AI ในการช่วยร่างโครงงาน แล้วนำมาอภิปรายถกเถียงกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหตุผลสำคัญ เป็นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4. การจัดการเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิงและการสร้างสรรค์เนื้อหา (microlearning and content creation) การย่อยเนื้อหาให้สั้นและให้เด็กเป็น "ผู้สร้างสื่อ" ได้แก่ แทนที่จะเขียนรายงาน ให้เด็กทำวิดีโอสั้นแบบ TikTok หรือ Podcast

สรุปความรู้ความยาวไม่เกิน 90 วินาที เหตุผลสำคัญ สอดคล้องกับช่วงความสนใจที่สั้นลง และความชอบในการเป็น อินฟลูเอนเซอร์หรือครีเอเตอร์

5. การจัดการเรียนรู้โดยความท้าทายฐาน (Challenge-Based Learning: CBL) เป็นการเรียนรู้ผ่านความท้าทาย ที่เน้นการลงมือทำ ได้แก่ ครูตั้งโจทย์ที่ยากและท้าทาย แล้วให้เด็กออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีครูเป็นโค้ช คอยอำนวยความสะดวก เหตุผลสำคัญ ช่วยฝึกทักษะการกำกับตนเอง และความยืดหยุ่นรับมือตามสถานการณ์

ลักษณะการออกแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา

จากงานวิจัยพบว่า เด็กเจนเนอเรชันแอลฟา ต้องการให้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล personalized (Hofrova et al., 2024) และมีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเด็กรายบุคคล (adaptive learning) โดยรูปแบบการเรียนเป็นแบบไฮบริด (hybrid classroom) ผสมผสานระหว่างการเรียนออนไลน์ที่มีสื่อลุ่มมีเดียที่น่าสนใจ กับการเรียนในห้องเรียนที่เน้นการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิสัมพันธ์ หัวใจสำคัญของการศึกษาสำหรับเด็ก เจนเนอเรชันแอลฟา เพราะเด็กกลุ่มนี้เติบโตมากับอัลกอริทึมที่ "รู้ใจ" พวกเขา เช่น YouTube หรือ TikTok feed การเรียนในห้องเรียนจึงต้องมีความฉลาดและยืดหยุ่นในระดับเดียวกัน

การจัดการเรียนรู้: การปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ

การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ ที่บูรณาการเทคโนโลยี AI เข้ากับจิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่แตกต่างกันสำหรับผู้เรียนแต่ละคนในห้องเดียวกัน

1. ระบบการวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้เรียน (data-driven learner profiling) ประกอบด้วย ก่อนเริ่มเรียน ระบบ (AI-LMS) จะทำการประเมินไม่แค่ความรู้พื้นฐาน แต่รวมถึง ลักษณะการเรียนรู้ และสิ่งที่สนใจ วิธีการปฏิบัติ ครูใช้เครื่องมือ วินิจฉัยเพื่อจำแนกเด็กเป็นกลุ่มตามความถนัด ทำให้เด็กแต่ละคนได้รับ "จุดเริ่มต้น" ที่ไม่เท่ากันแต่เหมาะสมกับตนเอง

2. การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (flexible learning) แนวคิดเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา ต้องการอำนาจในการตัดสินใจ ประกอบด้วย ออกแบบบทเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกเรียน (menu-based learning) คือ มีเป้าหมายเดียวกัน เช่น เข้าใจเรื่องแรงโน้มถ่วง แต่เด็กเลือกวิธีเรียนได้เอง เช่น บางคนเลือกดูวิดีโอ (visual) บางคนเลือกทำปฏิบัติการ ทดลองจริง (kinesthetic) หรือบางคนเลือกอ่านกรณีศึกษา (verbal-linguistic)

3. ระบบการสอนที่ปรับเหมาะตามความสามารถ (adaptive intelligent tutoring) เมื่อเด็กทำแบบฝึกหัด ระบบจะปรับความยากง่ายโดยอัตโนมัติ (real-time difficulty adjustment) ทั้งนี้ หากเด็กทำข้อ A ถูก ระบบจะส่งโจทย์ ที่ท้าทายมากขึ้น หากทำผิด ระบบจะส่งคำอธิบายเพิ่มเติม หรือย้อนกลับไปสอนพื้นฐานทันทีโดยไม่ต้องรอครู

4. บทบาทครูเป็นผู้สนับสนุนทางอารมณ์และสังคม (human-centric mentoring) เมื่อ AI จัดการเนื้อหา (hard skills) ครูต้องเน้นที่จรรยาบรรณ (soft skills) สิ่งที่ครูใช้เวลาที่ลดลงจากการตรวจงานไปทำหน้าที่เป็น "life coach" ให้คำปรึกษาแบบ 1 ต่อ 1 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และการจัดการอารมณ์เมื่อเผชิญกับโจทย์ที่ยาก

จากการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะช่วยลดช่องว่างการเรียนรู้ เหมาะสมกับเด็กที่เรียนรู้ช้า และเด็กที่มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดี (Ziatdinov & Cilliers, 2021) และเป็นการเพิ่มแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) การได้เลือกเรียนในสิ่งที่สนใจและเห็นความก้าวหน้าของตนเองผ่านระบบแสดงผลความก้าวหน้า (dashboard) ทำให้เด็กสนุกกับการเรียนมากขึ้น (Pane et al., 2017)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (competency-based) คือ การผสมผสานการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะมาประยุกต์ให้เกิดความสามารถในการทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยช่วยให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง และพัฒนาสมรรถนะตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมีมาตรฐานสมรรถนะ และผลลัพธ์การเรียนรู้ การเรียนรู้ฐานสมรรถนะช่วยพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนให้สามารถใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ สร้างความเป็นอิสระและความรับผิดชอบในการเรียนรู้ (ชัยพนธ์ จันวงศ์เดือน และวริญดา บรรหาร, 2565)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (outcome-based education)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนและเด็กเจนแอลฟา มีการตั้งความคาดหวังจากการเรียนรู้และการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมก้าวสู่การทำงานจริง โดยมีหลักการแนวคิดที่สำคัญ 5 ประการ (สมชาย เทพแสง และคณะ, 2566) ดังนี้

2.1 ความชัดเจนในเรื่องที่ศึกษา (clarity of focus) มีการกำหนด เป้าหมาย หรือ ผลลัพธ์ ที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนเจนแอลฟาเข้าใจตรงกันและเตรียมความพร้อมในการเรียน

2.2 การออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (backwards design) เมื่อผลลัพธ์มีความชัดเจนแล้ว ผู้สอนต้องออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเจนแอลฟาเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้สอนสามารถเลือกวิธีการวัดผลได้หลากหลายวิธี ที่เน้นการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้แบบสรุปรวม หรือวัดผลงานจากแฟ้มสะสมงาน (portfolio) เป็นต้น

2.3 สร้างโอกาสในการเรียนรู้ (create learning opportunities) โดยผู้สอนต้องขยายโอกาสการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย ให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเจนแอลฟาได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง จะทำให้เด็กสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามโอกาสที่เหมาะสมของเขา

2.4 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและการประเมินในทิศทางเดียวกัน (constructive alignment) เป็นการออกแบบ หลักสูตร การสอน การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลที่สอดคล้องกันทำให้ผู้เรียนเจนแอลฟาสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

2.5 การวัดผลลัพธ์และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (outcome assessment and continuous improvement) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลของผลลัพธ์การเรียนรู้ของเจนแอลฟา ที่ผู้เรียนบรรลุแล้ว ใช้ข้อมูลวัดผลลัพธ์ไปพัฒนา และเพิ่มเติมหลักสูตร หรือในรายวิชาต่อไป

ทักษะที่ควรส่งเสริมเด็กเจนเอเรชันแอลฟา

เด็กเจนเอเรชันแอลฟา แม้ว่าจะมีความสามารถด้านเทคโนโลยี แต่มีงานวิจัยยืนยันว่าเด็กกลุ่มนี้ จะมีความเสี่ยงต่อภาวะการแยกตัวจากสังคม โดยต้องเน้นการสอนแบบความเป็นมนุษย์ เพิ่มความเห็นอกเห็นใจ และความยืดหยุ่นทางอารมณ์ (Smith, 2025) นอกจากนี้ ควรเน้นการบูรณาการเรื่อง การกำกับตนเอง และทักษะความยืดหยุ่นและรับมือกับสถานการณ์ เข้าไปในบทเรียน (พัชรภา ดันติชูเวช, 2567)

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนเข็มทิศจากการเน้นความฉลาดทางสติปัญญา (IQ) หรือเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และเพิ่มความแข็งแกร่งทางจิตใจ จากงานวิจัย พบว่า

1. มุ่งเน้นการสอนด้วย "หัวใจ" มากกว่า "หน้าจอ" การสอนแบบความเป็นมนุษย์ มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก ระหว่างครูกับศิษย์และการสร้างความเห็นอกเห็นใจ (Smith, 2025) ด้วยการฟังอย่างลึกซึ้ง โดยจัดกิจกรรมที่让孩子

ได้สวมบทบาทสมมติ เพื่อเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เพื่อลดภาวะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จากความเป็นตัวตนของเด็ก

2. การกำกับตนเอง (self-regulation) ด้วยฝึการหยุดและคิด เด็กเจเนอเรชันแอลฟา ค้นเคยกับความรวดเร็ว ทำให้ความสามารถในการรอคอยต่ำลง การฝึการกำกับตนเอง จึงมีความสำคัญ งานวิจัยของ พัชรภา ตันติสุขเวช (2567) เสนอให้บูรณาการกิจกรรม "ฝึกสติ" สั้น ๆ ก่อนเริ่มเรียน เพื่อช่วยให้เด็กเท่าทันอารมณ์ตนเองและลดภาวะวู่วามลง นอกจากนี้ สอนให้เด็กใช้เทคนิค Stop-Think-Act เมื่อเผชิญกับสิ่งเร้าหรือความขัดแย้งในห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า

3. ทักษะความยืดหยุ่นและรับมือ (resilience) เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้ความล้มเหลว มีงานวิจัยเสนอรูปแบบการสร้างสภาวะจิตใจที่ยืดหยุ่น โดยสร้าง growth mindset feedback เปลี่ยนการชมที่ "ผลลัพธ์" เป็นการชมที่ "ความพยายาม" เพื่อให้เด็กกล้าเผชิญหน้ากับความผิดพลาด (McCrindle & Fell, 2020) และสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ ออกแบบโปรเจกต์ที่มีความท้าทายสูงแต่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งเด็กสามารถล้มเหลวและเริ่มใหม่ได้หลายครั้ง

4. การสอนเด็กเจเนอเรชันแอลฟา แบบเน้นความเป็นมนุษย์ คือ การทำให้เขารู้สึกว่าได้รับการยอมรับในตัวตนของเขา ในโลกที่ทุกอย่างขับเคลื่อนด้วยอัลกอริทึม เมื่อเขารู้สึกปลอดภัยทางอารมณ์ การเรียนรู้ทางวิชาการจะเกิดขึ้นตามมาเอง

การออกแบบหลักสูตรสำหรับเด็กเจเนอเรชันแอลฟา

การออกแบบหลักสูตร ต้องก้าวข้ามโมเดล "แบบโรงงาน หรือเหมารวม" (factory model) ดังนั้น หลักสูตรในศตวรรษที่ 21 เน้นการสร้างคนที่มีลักษณะเรียนรู้เฉพาะบุคคล หลักสูตรที่เน้น ความคล่องตัว (agility) และสมรรถนะ (competency)

1. หลักสูตรฐานสมรรถนะ (competency-based curriculum) โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรจึงต้องเน้นว่าเด็ก "ทำอะไรได้" โดยเน้นทักษะที่ AI ทดแทนได้ยาก มุ่งพัฒนา 4Cs (critical thinking, communication, collaboration, creativity) พ่วงด้วยความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) โดย Ziatdinov & Cilliers (2021) กล่าวว่า หลักสูตรต้องปรับเปลี่ยนจากสอนที่เน้นเนื้อหา เป็นการสร้างกระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้เด็กสามารถกลั่นกรองข้อมูลที่ถูกต้องจากโลกออนไลน์

2. โครงสร้างหลักสูตรแบบโมดูลาร์ (Modular & Flexible Structure) เด็กเจเนอเรชันแอลฟา มีความสนใจที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรจึงไม่ควรเป็นเส้นตรง แต่ควรเป็นแบบ "เลือกเองได้" ตามความสนใจ ควรจัดเนื้อหาเป็นหน่วยการเรียนรู้สั้น ๆ (micro-learning) ที่เด็กสามารถเลือกเรียนตามความสนใจหรือความเร็วของตนเอง นอกจากนี้ McCrindle & Fell (2020) เสนอว่าหลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่น และรองรับอาชีพในอนาคตได้

3. การบูรณาการข้ามศาสตร์ (phenomenon-based & interdisciplinary) เนื่องจาก การเรียนแยกวิชา (math, science, english) แบบเดิมทำให้เด็กมองไม่เห็นภาพรวมของโลกจริง ควรมีการบูรณาการรายวิชา และกำหนดปัญหาเป็นตัวตั้ง และนำความรู้ในศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา เข้ามาช่วยในการแก้ปัญหา โดยการทำเป็น project ซึ่งสุริยาพร ญาณตาล และอัจฉรา ศรีพันธ์ (2568) พบว่า การเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์เป็นฐาน จะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นผูกพันของเด็กเจเนอเรชันแอลฟาได้ดีกว่าการเรียนแยกเป็นรายวิชา

4. มุ่งเน้นพลเมืองดิจิทัลและจริยธรรม (digital citizenship & ethics) ในขณะที่เจน Z เรียนรู้การใช้เครื่องมือ แต่เจนเนอเรชันแอลฟา ต้องเรียนรู้การ "อยู่ร่วม" กับเครื่องมืออย่างปลอดภัย ได้แก่ การบูรณาการ เรื่อง Cyberbullying, Privacy, และการตรวจสอบ fake news เข้าเป็นเนื้อหาหลักในทุกระดับชั้น Smith (2025) เน้นว่าหลักสูตรต้องสร้างศาสตร์ ด้านมนุษยธรรม เพื่อสอนให้เด็กเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยีต่อสังคมและจิตใจมนุษย์

ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความแตกต่างของหลักสูตรรูปแบบเดิมกับ รูปแบบใหม่สำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา

รูปแบบเดิม (traditional model)	รูปแบบใหม่สำหรับเจนเนอเรชันแอลฟา (adaptive model)
เน้นการท่องจำเนื้อหา (memorization)	เน้นการประยุกต์ใช้สมรรถนะ (competency)
กำหนดตารางเรียนชัดเจน (fixed schedule)	การเรียนรู้ความพร้อมรายบุคคล (personalized learning)
กำหนดวิชาเรียนแยกกัน (subjects)	บูรณาการการเรียนรู้ผ่านโครงงาน (integrated projects)
ครูเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher center)	ครูเป็นผู้ออกแบบประสบการณ์ (experience designer)

ดังนั้น จึงเสนอแบบร่างโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา (syllabus) ได้แก่ ตัวอย่างหลักสูตรรายวิชา โดยใช้โมเดล ปรากฏการณ์เป็นฐานในการเรียน เนื้อหาเรื่อง สิ่งมีชีวิตรอบตัวฉัน

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ "ชีวิตลับในสวนหลังบ้าน: ปฏิบัติการกู้คืนสมดุลธรรมชาติ"

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนระดับประถมศึกษา (เจนเนอเรชันแอลฟา)

ระยะเวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง)

รูปแบบ บูรณาการข้ามศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ ศิลปะ และจริยธรรม) ดังนี้

1. ปรากฏการณ์หลัก (The Phenomenon)

"ทำไมผีเสื้อหายไป แต่มดและแมลงสาบกลับเพิ่มขึ้นในโรงเรียนของเรา?" (เน้นการตั้งคำถามจากสิ่งที่เด็กสังเกตเห็นจริง เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างกิจกรรมรายสัปดาห์ (modular design)

สัปดาห์ที่	รายละเอียด
1 นักสืบสายย่อ (observation & inquiry) 4 ชม.	
เป้าหมาย	ฝึกการสังเกตและใช้เทคโนโลยีเก็บข้อมูล
กิจกรรม	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก * bio-blitz: ใช้แอปพลิเคชัน สแกนสิ่งมีชีวิตในบริเวณโรงเรียน
Digital Journaling	บันทึกสิ่งที่พบในรูปแบบวิดีโอสั้นหรือรูปภาพ (micro-learning)
ความเป็นมนุษย์	ฝึกการ "เฝ้าดูอย่างเจียมใจ" เพื่อไม่ให้รบกวนสัตว์ (self-regulation)
2 เจาะลึกความลับ (adaptive investigation) 4 ชม.	
เป้าหมาย	สืบค้นข้อมูลตามความสนใจรายบุคคล (personalized)
กิจกรรม	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก* AI research buddy: ใช้ AI (ที่ครูควบคุม) ช่วยหาคำตอบว่าสัตว์ที่ตนสนใจ "กินอะไร" และ "อยู่แบบไหน"

ตารางที่ 2 (ต่อ)

Life-Cycle Simulation	ใช้โปรแกรมจำลองหรือ sandbox (เช่น Minecraft) สร้างโมเดลที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตนั้น
ความยืดหยุ่น	หากจำลองแล้ว "สัตว์ตาย" ให้วิเคราะห์สาเหตุและเริ่มใหม่
3 ผู้ออกแบบสมดุล (design & innovation) 4 ชม.	
เป้าหมาย	แก้ปัญหาผ่านการลงมือทำ (challenge-based)
กิจกรรม	การเรียนรู้เชิงรุก: ออกแบบและสร้าง "โรงแรมแมลง" หรือ "แปลงผักดึงดูดผีเสื้อ"
Math in Nature	คำนวณพื้นที่และอัตราส่วนของพืชที่ต้องปลูกเพื่อให้สัตว์อยู่รอด
Empathy	คิดถึงใจสิ่งมีชีวิตว่า "ถ้าเราเป็นเขา เราจะอยากอยู่ในที่แบบไหน?"
4 นักสื่อสารสร้างสรรค์ (reflection & action) 4 ชม.	
เป้าหมาย	สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้สู่สังคม
กิจกรรม	การจัดการเรียนรู้เชิงรุก * เจนเนอเรชันแอลฟา influencer ผลิตสื่อ (TikTok, podcast หรือ infographic) รณรงค์เรื่องการอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตรอบตัว
Town Hall Meeting	นำเสนอโครงการต่อเพื่อนๆ และครูเพื่อขอคำแนะนำ (Peer Feedback)

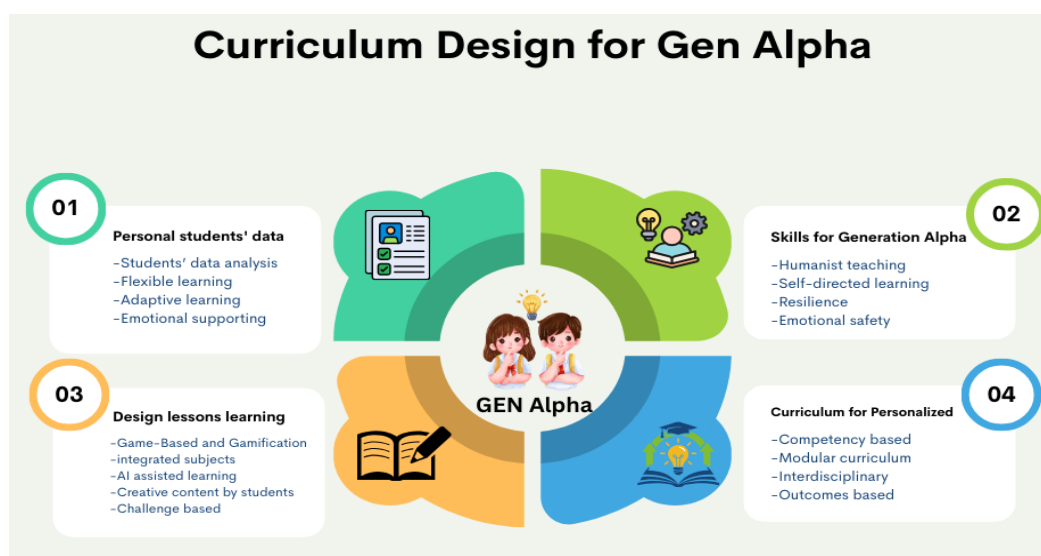
2. การวัดและประเมินผล (authentic assessment)

2.1 ใช้การประเมินจากความก้าวหน้าใน digital portfolio แทนการทดสอบแบบปรนัย

2.2 Self-Assessment ให้เด็กสะท้อนความรู้สึก (reflection) ว่า "สิ่งที่ยากที่สุดคืออะไร และฉันผ่านมันมาได้อย่างไร?" (resilience)

2.3 Peer-Assessment ประเมินความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม (social skills)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กเจนเนอเรชันแอลฟา

จากภาพที่ 1 จากการศึกษาค้นคว้าในการออกแบบหลักสูตรสำหรับเด็กเจนเอเรชันแอลฟา โดยหลักสูตรที่จะออกแบบให้เด็กเจนเอเรชันแอลฟานั้น จำเป็นต้องมีฐานข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ตั้งแต่ระดับความรู้ ความสามารถ ลักษณะและพฤติกรรมในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับเด็ก การเรียนรู้ที่เน้นการปรับเหมาะ และควรควรเป็นสิ่งที่ทางใจสำหรับเขา นอกจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้วควรจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กเจนเอเรชันแอลฟาด้วย เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัลซึ่งเป็นความถนัดของเด็กกลุ่มนี้ จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ที่เน้นความเป็นมนุษย์ และส่งเสริมการกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเขาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทั้งผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยต้องสร้างความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น โรคระบาด ภัยธรรมชาติ และสงครามหรือการก่อการร้าย เป็นต้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ดังนั้น หลักสูตรที่ควรออกแบบสำหรับเด็กเจนเอเรชันแอลฟาควรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่มุ่งพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนจะทำได้ โดยมุ่งพัฒนาทักษะ 4Cs ด้วยความฉลาดทางดิจิทัลและความฉลาดทางอารมณ์ รู้จักวิเคราะห์แยกแยะ ข้อมูลจากโลกออนไลน์ได้อย่างถูกต้องไม่ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพสำหรับผู้เรียนที่มีความสนใจที่หลากหลาย หรือเปลี่ยนแปลงเร็วควรจัดหลักสูตรเป็นโมดูลให้เลือกเรียนรู้เองได้ และเป็นหลักสูตรสั้น ๆ ที่มีความยืดหยุ่นแต่สามารถประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ ผู้เรียนในยุคนี้ไม่ต้องการเรียนเป็นรายวิชาที่ไม่รู้เป้าหมายในการเรียน จำเป็นต้องปรับเป็นการบูรณาการรายวิชา โดยใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง และนำความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ดังนั้น ควรจัดหลักสูตรบูรณาการข้ามศาสตร์ตามปรากฏการณ์จริง สิ่งที่ต้องเสริมให้เด็กเจนเอเรชันนี้คือการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การล้อเลียนทางออนไลน์หรือ cyberbullying การกำหนดความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวในเครื่องมือสื่อสารออนไลน์ ดังนั้นหลักสูตรควรส่งเสริมด้านมนุษยธรรม จริยธรรมและพลเมืองดิจิทัลอีกด้วย

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงต้องพิจารณาคุณลักษณะของเด็กเจนเอเรชันแอลฟาเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนรู้ให้น่าสนใจ สนุก จดจ่ออยู่กับการเรียนรู้ได้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน หรือเกมมิฟิเคชันในการกระตุ้นการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ใช้ AI เป็นผู้ช่วยในการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและมีจริยธรรม ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่สนใจ ได้แก่ ให้สร้างสรรค์เนื้อหา ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียน และควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทายด้วยการกำหนดโจทย์ที่ยากและท้าทาย เพื่อให้เด็กออกแบบวิธีการแก้ปัญหา โดยครูเป็นโค้ชคอยแนะนำ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมแนวทางการพัฒนาต่อยอดตามความสามารถและความสนใจของเด็กแต่ละคน

บทสรุป

บทความนี้ ได้วิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อคุณลักษณะเฉพาะของเด็กเจนเอเรชันแอลฟา ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีระดับสูง ได้แก่ ผลการศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กเจนเอเรชันแอลฟา มีความคาดหวังต่อการเรียนรู้ 3 หลักการ คือ ความรวดเร็ว ความเฉพาะตัว และความสนุกสนาน การจัดการเรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยนจากการบรรยายสู่การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ (learning ecosystem) ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และควรส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และการกำกับตนเองของเด็กอีกด้วย ดังนั้น รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้ ประกอบด้วย 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 1. การใช้เกมเป็นฐานเพื่อสร้างแรงจูงใจ 2. การเรียนรู้ผ่านปรากฏการณ์จริงแบบบูรณาการ 3. การใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเพื่อนคู่คิดในกระบวนการเรียนรู้ 4. การย่อยเนื้อหาให้สั้นและเปลี่ยนบทบาทผู้เรียนเป็นผู้สร้างสื่อ และ 5. การเรียนรู้ผ่านความท้าทายที่ต้องลงมือแก้ปัญหาจริง นอกจากนี้ การออกแบบหลักสูตรแห่งอนาคต ต้องมีลักษณะเฉพาะบุคคลและยืดหยุ่น ผ่านหลักสูตร 4 แบบ ได้แก่ 1. หลักสูตร

อิงสมรรถนะ เน้นสิ่งที่ทำได้จริงมากกว่าสิ่งที่จำได้ 2. โครงสร้างแบบโมดูลาร์ สะสมหน่วยการเรียนรู้ได้ตามความสนใจ 3. การบูรณาการข้ามศาสตร์ ทลายกำแพงรายวิชาเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน และพลเมืองดิจิทัลและจริยธรรม สร้างความฉลาดในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรม โดยมีการบูรณาการ AI และบทบาทใหม่ของครู การจัดการเรียนรู้แบบปรับเหมาะ จะถูกขับเคลื่อนด้วยระบบวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น โดยมีครูปรับบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ที่เน้นการสนับสนุนทางอารมณ์และสังคม สร้างพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมทักษะความล้มเหลวและลุกเร็วให้แก่ผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก นาคสุทธิ, กฤติญากาญจน์ คงนุ่น, กฤษณพงศ์ ทองคำ, กันต์ธิ์ทัต ศรีใจวงศ์, ชนสรณ์ มาสุข, และสกริพร เขาวนชัย. (2567). รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเจเนอเรชันอัลฟ่า. *Journal of Applied Education*, 2(4), 41–56.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2568). การศึกษาแบบสั่งตัดเฉพาะบุคคล “Personalized Learning”: เทรนด์ใหม่การเรียนรู้ของ Gen Alpha ในบริบทสังคมและโลกการทำงานที่พลิกโฉม. สืบค้น 6 พฤษภาคม 2568 จาก <https://www.eef.or.th/article-060525/>.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2562). การศึกษาทางเลือก: รูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับเจเนอเรชันแอลฟ่า. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(3), 270-283.
- ชัยชนพณีย์ จันทวงศ์เดือน และวริญดา บรรหาร. (2565). หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรฐานสมรรถนะ. *วารสารครุทรรศน์*, 2(2), 89-102.
- พัชรภา ดันติชูเวช. (2567). แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจเนอเรชันแอลฟ่าให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต. *ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สมชาย เทพแสง, กันต์ธรมณีนุ นฤโฆษกิตติกริตติ และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): ญุณแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา*, 2(1), 39–52.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). *ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย: 48 ตัวชี้วัดที่จะทำให้คุณได้ยืนและเข้าใจเด็ก ๆ มากขึ้น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โครงการพัฒนาดันแบบการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในบริบทพยาบาลระยะที่ 2 (ปี 2550–2552) ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย.
- สุริยาพร ญาณตาล และอัจฉรา ศรีพันธ์ (2568). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาความเห็นอกเห็นใจในโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดลำพูน. *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์*, 8(1), 219-233.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. (2566). รู้จัก Generation Alpha: รุ่นใหม่วัยเยาว์ผู้กำหนดอนาคต. https://knowledgeportal.okmd.or.th/knowledge/65113c4d51d55?utm_source=chatgpt.com.
- Bandara, K.M.N.T.K., Hettiwaththege, C.R. & Katukuranda, K.G.W.K. (2024). An Overview of Teaching Methods for Fostering Generation (Gen Alpha) Learning Process. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 5(8), 1446-1461.

- Hofrova, A., Balidemaj, V., & Small, M. A. (2024). A systematic literature review of education for Generation Alpha. *Discover Education*, 3, Article 125. <https://doi.org/10.1007/s44217-024-00218-3>.
- McCrindle, M., & Fell, A. (2020). *Understanding Generation Alpha*. McCrindle Research.
- Pane, J. F., Steiner, E. D., Baird, M. D., Hamilton, L. S., & Pane, J. D. (2017). *Informing progress: Insights on personalized learning implementation and effects* (Research Report RR-2042-BMGF). RAND Corporation. <https://doi.org/10.7249/RR2042>.
- Smith, L. A. (2025). Introducing secondary English for Generation Alpha. *Teaching English*, 38, 11–14.
- Ziatdinov, R., & Cilliers, J. (2021). Generation alpha: Understanding the next cohort of university students. *European Journal of Contemporary Education*, 10(3), 783–789. <https://doi.org/10.13187/ejced.2021.3.783>.